

Важноста на Поглавјето 23

Правосудство и темелни права се клучен основ во напредокот на преговорите, како и неговото влијание врз севкупниот процес на пристапување. Оттаму, мониторингот на граѓанските организации на напредокот во Поглавјето 23 е од суштинско значење. Имајќи го предвид горенаведеното и следејќи го развојот на настаните, Хелсиншкиот комитет упати апел за почитување на човековите права преку навремено и транспарентно информирање на јавноста со точни информации со цел зголемен јавен надзор врз извршните власти за време на вонредната состојба.

Следејќи го развојот на настаните, Хелсиншкиот комитет упати апел за почитување на човековите права преку навремено и транспарентно информирање на јавноста со точни информации со цел зголемен јавен надзор врз извршните власти за време на вонредната состојба.

ДИСКРИМИНАЦИЈА

Сексуалното вознемирување на работничките е честа пракса на работодавачите

2 пријавени случаи

на сексуално вознемирување по аплицирање на оглас за вработување - иницирана постапка пред Државниот инспекторат за труд.

ПРЕПОРАКА:

Хелсиншкиот комитет за човекови права го повикува Државниот инспекторат за труд навремено и целосно да го истражи пријавениот случај и сериозно и ефикасно да постапува по пријавените случаи на сексуално вознемирување на работно место.

Дискриминацијата на бремените работнички останува системски проблем во Северна Македонија

2 нови случаи

на дискриминација на бремените работнички врз основа на пол, род и личен статус во работни односи.

1 не ѝ бил продолжен договорот за вработување

2 незаконски ѝ бил прекинат работниот однос, веднаш по известувањето на работодавачот дека е бремена.

ПРЕПОРАКА:

Апелираме за поголема проактивност и поефикасно постапување на Државниот инспекторат за труд во ваквите случаи. Оваа негативна пракса уште повеќе говори за итна потреба од измена и дополнување на Законот за работни односи во насока на хармонизација на домашното трудово законодавство со европското трудово законодавство и меѓународните договори. Транспонираноста на директивите на Европската Унија и конвенциите на Меѓународната организација во Законот за работни односи ќе овозможат подобра заштита на работничките права на бремените работнички.

РОДОВА ЕДНАКВОСТ

Осмомартовски марш „Ти не си виновна!“

22 организации
и мрежи на Марш за женски права:

Борбата за родова еднаквост не е завршена

ГОВОР НА ОМРАЗА

Говор на омраза за време на пандемија

ВО МАРТ

регистрали се

110
случаи

100% повеќе од истиот временски период лани во 2019

Најголем број од пријавите 72%

се однесуваат на 2 категории
ЕТНИЧКА ПРИПАДНОСТ
ПОЛИТИЧКА ПРИПАДНОСТ

21 пријава / или 18%

се однесуваат на говор на омраза поради
СЕКСУАЛНА ОРИЕНТАЦИЈА
РОДОВ ИДЕНТИТЕТ

Пријавите по основ за политичка припадност не биле толку високи од лани за време на одржувањето на претседателските избори.

Говор на омраза на социјалните медиуми за март 2020 година

Хелсиншкиот комитет за човекови права ги повикува граѓаните да пријавуваат говор на омраза на социјалните медиуми на платформата www.govorgnaomraza.mk или директно во Секторот за компјутерски криминал и дигитална форензика при Министерството за внатрешни работи

РАБОТНИЧКИ ПРАВА

По воведувањето на првата мерка на Владата на Република Северна Македонија за заштита и превенција од корона-вирусот, забележани се:

10 март

65 пријави

за прекршувања на работничките права опфатени приближно

1583 работници

откажување договори

намалена платата

одјавувања

усно откажување на договори за вработување

Хелсиншкиот комитет за човекови права апелира на неопходноста за мораториум на сите откажувања на договорите вработување од страна на работодавачите (деловни причини) и на сите намалувања на платите во периодот додека трае вонредната состојба

СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

Сторителот хоспитализиран, жртвата вратена во својот дом

За времетраењето на вонредната состојба во земјата,

1 случај

на семејно насилство во Берово.

ПРЕПОРАКА:

Главниот метод на превенција на здравјето е домашната изолација, па така од исклучителна важност во овој период е институциите соодветно и навремено да реагираат и да постапуваат на пријави за семејно и родово базирано насилство, со цел да не дојде до фатални последици.

ЗАТВОРЕНИ ИНСТИТУЦИИ

Насоките на СЗО за заштита од пандемија мора да бидат испочитувани и целосно имплементирани во сите затворени институции

пристигнаа повеќе претставки во врска со третманот и безбедноста на осудени лица кои издржуваат казна затвор во КПУ Затвор Куманово

НЕ ИМ СЕ ОБЕЗБЕДЕНИ ОСНОВНИ УСЛОВИ ЗА ЖИВОТ

во смисла на членовите 156, 157, 159 и 160 (соодветно сместување, чиста облека и постелнина и право на лична хигиена) од Законот за извршување на санкциите.

осудените лица наведуваат дека во КПУ Затвор Куманово

НЕ ИМ Е ОБЕЗБЕДЕНА ВОДА ЗА ПИЕЊЕ, НИТУ ПАК ВОДА ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА ЛИЧНАТА ХИГИЕНА.

ПРЕПОРАКИ ДО НАДЛЕЖНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ЗА ЗАШТИТА НА ЛИЦАТА ЛИШЕНИ ОД СЛОБОДА ВО УСЛОВИ НА ПАНДЕМИЈА НА ВИРУСОТ КОВИД-19

Со овие препораки апелираме во моменталната состојба на пандемија со КОВИД-19 да не бидат заборавени и лицата лишени од слобода:

Изготвување на заеднички план за справување со КОВИД-19 кој ќе се однесува на сите пенитенцијарни установи од страна на Министерството за правда и Министерството за здравство

Засилени мерки и препораки за заштита на лицата лишени од слобода, како и на вработените во установите.

Посебни простории во рамките на секоја казнено-поправна и воспитно-поправна установа за самоизолација на лицата кои ќе покажат симптоми на КОВИД-19.

Просторијата за самоизолација во сите установи во кои се лишуваат лица од слобода, како и во државните карантини, мора да ги исполнува стандардите на Европскиот комитет за спречување на мацење и нечовечко или понижувачко постапување и казнување во однос на разумна големина на просторијата, природна светлина, вентилација, чист душек, кебиња итн.

Надлежните во сите пенитенцијарни установи е потребно да се осигураат дека изречената мерка – самоизолација поради покажани симптоми на КОВИД-19, лицата лишени од слобода нема да ја чувствуваат како дисциплинска казна – упатување во самица.

Изрекувањето на мерка – упатување во самоизолација, не смеа да наликува и да се изедначи со дисциплинската казна – самица

Фундаменталните права на лицата лишени од слобода како право на лекар, право на чист воздух, право на адвокат не смеат да трпат ограничувања и надлежните институции мора да направат напори да им ги обезбедат овие права. Ограничувањата за средби со фамилиите на лицата и надворешниот свет треба да биде компензирано со дозвола на лицата за користење на телефони или интернет-комуникација.

Надлежните институции да постапат согласно на член 224 од Законот за извршување на санкции и до судијата за извршување на санкции да достават предлог за прекинување на издржувањето на казната на осудени лица кои се особено ранливи на КОВИД-19, согласно со Листата на хронични болести со дијагноза кои се ослободени од работни обврски на Министерството за здравство, со што според соодветна медицинска документација привремено ќе ги отпуштаат осудените лица од установата во период подолг од 30 дена.

Доколку во брзо време не може да се обезбеди судија за извршување на санкции, апелираме Управата за извршување на санкции да постапи согласно со член 225 од Законот за извршување за санкции и да донесе решение за прекинување на издржувањето на казната во траење до 30 дена врз основа на став 3, односно работи предизвикани од елементарни непогоди.

Управата за извршување на санкции во соработка со директорите на другите установи, да достави предлог до надлежниот суд за условен отпуст на лица кои покажале резултати во пробацискиот период и ги исполнуваат законските услови сè со цел намалување на пренапушеноста во казнено-поправните домови, а со тоа и спроведување на поефикасни мерки за заштита од КОВИД-19.

Судиите мерката притвор да ја користат само во исклучителни ситуации и како крајна мерка, особено поради тоа што во ваква ситуација кога се затворени државните граници, мален е ризикот од бегство на обвинетите.

Судиите по предлог на јавниот обвинител наместо казна затвор, за кривичните дела, каде тоа е можно, да изрекуваат алтернативни мерки – општорисна работа, условно прекинување на водење на кривичната постапка и куќен затвор во периодот додека трае пандемијата.

И во услови на пандемија, судскиот систем мора да ја гарантира заштитата на човековите права и да остане функционален и ефикасен посебно кога одлучува за слободата на човекот која е неприкосновена.